

2014-31

Inspektion af handicaptilgængeligheden på tre rastepladser

Den 12. juni 2014 foretog Folketingets Ombudsmand tilgængelighedsinspektioner af motorvejsrastepladserne Antvorskov Nord, Rønninge Nord og Nørremark. Under inspektionerne kom ombudsmandens medarbejdere med en række anbefalinger til Vejdirektoratet, som efterfølgende over for ombudsmanden redegjorde for, hvilke tiltag der ville blive iværksat på den baggrund. Ombudsmandens anbefalinger angik bl.a. skiltnings-, parkerings-, spise- og toiletforholdene på de tre rastepladser.

(Sag nr. 14/02018)

Den 5. november 2014 afgav ombudsmanden følgende rapport til Vejdirektoratet:

"Indledning

Efter § 7, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter lovens § 18 kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested under ombudsmandens virksomhed. Folketingets Ombudsmand foretager løbende tilsynsbesøg på offentlige institutioner, f.eks. fængsler, arresthuse, psykiatriske afdelinger og sociale bosteder.

Folketinget vedtog den 2. april 1993 beslutningsforslag B 43 om ligestilling og ligebehandling af mennesker med handicap med andre borgere. Folketinget bad ved beslutningen Folketingets Ombudsmand om at 'følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandens kompetence'. Beslutningsforslaget er gentaget i forbindelse med Folketingets gennemførelse af FN's Handicapkonvention i 2010 (jf. folketingsbeslutning B 15 af 17. december 2010).

5. november 2014

Veje og vand

1.1

Menneskerettigheder

2

Personspørgsmål

3

Folketingets Ombudsmand foretager som en del af sit arbejde på handicapområdet inspektioner af offentlige bygninger, særligt med handikaptilgængelighed for øje. Inspektionerne omfatter normalt bygningernes tilgængelighed for alle brugere af bygningerne. Formålet med inspektionerne er dels generelt at følge udviklingen på området for tilgængelighed for mennesker med handicap og derved indvinde erfaringer vedrørende det mere generelle arbejde på området, dels i konkrete tilfælde at påpege fejl og mangler, hvor det er nødvendigt.

Ombudsmanden foretog den 12. juni 2014 inspektioner af rastepfadserne Antvorskov Nord, Rønninge Nord og Nørreemark. Besøgsholdet bestod af (...).

Inspektionerne bestod af en indledende samtale med repræsentanter for Vejdirektoratet, en rundgang på rastepfadserne og en afsluttende samtale.

Inspektionerne blev planlagt og gennemført på baggrund af de oplysninger, som Folketingets Ombudsmand havde modtaget fra Vejdirektoratet forud for inspektionerne.

Det retlige grundlag

Grundlaget for ombudsmandens vurderinger i inspektionssager som den foreliggende er de gældende regler på området, herunder særligt byggelovgivningen, FN's standardregler om lige muligheder for handicappede, FN's Handicapkonvention og Statens Byggeforskningsinstituts (SBI) anbefalinger. Ombudsmanden har desuden mulighed for at foretage vurderinger ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter, jf. ombudsmandslovens § 18, 2. pkt.

Vejdirektoratets hjemmeside

På Vejdirektoratets hjemmeside fremkommer ved en søgning på ordene 'tilgængelig' og 'handicap' en række af direktoratets publikationer om tilgængelighed. Søgningen på hjemmesiden giver imidlertid ikke hjælp til at finde placeringen af handikaptoiletter mv. på rastepfadserne langs motorvejene.

Ved en nærmere gennemgang af hjemmesiden kan man ved at vælge fanen 'Trafikinfo' og aktivere oversigtskortet over motorvejsnettet klikke til venstre for oversigtskortet (i det blanke felt), hvorefter det er muligt at sætte et hak i en række valgmuligheder, herunder 'Vejinformation'. Når 'Vejinformation' aktiveres på det viste kort, kan man herefter markere 'Rastepfadser og serviceanlæg'. Når dette er gjort, kan man få vist en række ikoner på oversigtskortet, herunder ikoner med angivelse af, hvilke rastepfadser der har handi-

captoiletter. Det er først muligt at se, hvilke rastepladser der har handicapfaciliteter, når markøren føres hen over de enkelte rastepladser.

Ved en søgning på hjemmesiden i april/maj 2014 forud for inspektionerne fremgik det, at alle tre rastepladser havde handicapfaciliteter. Ved en søgning på hjemmesiden i forbindelse med udfærdigelse af den foreløbige rapport fremgik det, at kun Rønninge Nord og Nørremark rastepladser havde handicaptolletter.

I den foreløbige rapport anbefalede jeg Vejdirektoratet at gøre oplysningerne på hjemmesiden om, hvilke rastepladser langs motorvejen der har handicaptolletter, mere tilgængelige. Jeg anbefalede desuden, at Vejdirektoratet – såfremt Antvorskov Nord fortsat har handicapfaciliteter – informerede om det på hjemmesiden. Jeg bad om oplysning om, hvilke overvejelser direktoratet gjorde sig i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet er i øjeblikket i gang med et udviklingsarbejde med henblik på et nyt dynamisk kortværk på Vejdirektoratet.dk. De fremsendte ønsker og anbefalinger vil indgå i overvejelserne i forbindelse med det pågående udviklingsarbejde.

...

Vejdirektoratet vil på det nuværende kortværk sørge for, at handicaptollettet vil fremgå af det nuværende kortværk på hjemmesiden, ligesom spørgsmålet om visning på hjemmesiden vil indgå i udviklingsarbejdet med Vejdirektoratets nye dynamiske kortværk på hjemmesiden.'

| *Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.*

Antvorskov Nord

Rasteplassen Antvorskov Nord er beliggende ved E20-motorvejen (vestgående retning). Rasteplassen består af parkeringspladser, en toiletbygning, spisepladser samt et oversigtskort over motorvejsnettet.

Rastepladsen Antvorskov Nord.

Materiale modtaget forud for tilsynsbesøget

Ombudsmanden modtog forud for besøget materiale om rastepladsen. Det fremgår heraf, at toiletbygningen er opført i 1965 og renoveret inden for de seneste 4 år. Der er et handikaptoilet og en handicapparkeringsplads på rastepladsen.

Adgangsforhold

Der er skiltning på motorvejen til rastepladsen, hvoraf det fremgår, at rastepladsen har et handikaptoilet.

På selve rastepladsen er der parkering for biler, bl.a. på højre side ved skråningen op til toiletbygningen. Ved siden af den sidste parkeringsplads er placeret et skilt med angivelse af, at der er tale om en handicapparkeringsplads. Skiltet er mørkeblåt. Nedenunder er endnu et skilt i en lysere blå farve med angivelse af, at der er et handikaptoilet samt herre- og dametoiletter. Nederst findes endnu et skilt i samme blå nuance med en pil, der peger mod højre. På den anden side af den lille vej, der leder op til toiletbygningen, er placeret et skilt med teksten 'toilet' op mod noget grønt buskads.

Skiltning på rasteplassen Antvorskov Nord.

Besøgsholdet bemærkede under inspektionen, at skiltningen kunne give anledning til forvirring. Placeringen af skiltet med angivelse af handicapparkering kunne foranledige folk til at tro, at den sidste parkeringsplads var reserveret til handicapparkering. Desuden kunne skiltet med teksten 'toilet' foranledige folk til at tro, at toiletfaciliteterne var bag skiltet og dermed inde på det grønne område. Besøgsholdet bad derfor Vejdirektoratet om at overveje en mere hensigtsmæssig placering af skiltene.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil i nærmeste fremtid justere skiltningen efter Ombudsmandens anvisninger.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Fra parkeringspladserne leder en lille vej op ad en bakke til selve toiletbygningen. Handicapparkeringspladsen er placeret til venstre for toiletbygningen. Fra parkeringspladsen og hen til handicapparkeringspladsen skråner underlaget 4,4-5,6 pct. Underlaget er af asfalt. Der er niveaufri adgang til toiletbygningen.

Ved den grønne skråning er desuden en trappe, der leder op til spisepladsen og toiletbygningen. Trappen er markeret med hvide afmærkninger, og der er

et gelænder placeret i højre side. Der er ingen taktil markering ved eller på selve trappen.

Trappe fra parkeringspladser til toiletbygning, Antvorskov Nord.

Besøgsholdet bemærkede under inspektionen, at trappen var fint markeret med hvide afmærkninger, der skaber god kontrast for bl.a. svagtseende, og at gelænderet var etableret på en sådan måde, at trappen bliver anvendelig for personer, der er dårligt gående.

Generelt er der ingen taktil markering på rasteplassen eller andre tiltag, der tilgodeser blinde og svagtseende. Under inspektionen blev dette drøftet med repræsentanter for Vejdirektoratet, der oplyste, at dette ikke – ud fra den betragtning at blinde og svagtseende i sagens natur har ledsager med til at føre bilen – er prioriteret i forbindelse med udformningen af de rastepladser, som direktoratet er ansvarligt for.

Besøgsholdet bemærkede hertil, at blinde eller svagtseende kunne ankomme til rasteplassen alene som passager på en bus, hvorfor besøgsholdet fandt det vigtigt også at have fokus på denne gruppe. I den foreløbige rapport bad jeg Vejdirektoratet om, i forbindelse med udformning af fremtidige rastepladser, at være opmærksom på denne gruppe borgere.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende om dette spørgsmål:

'Vejdirektoratet vil indarbejde problemstillingen i projektplanerne i forbindelse med etablering af fremtidige nye rastepladser.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Parkeringsforhold

Handicapparkeringspladsen er placeret til venstre for toiletbygningen. Selve parkeringspladsen er 4,45 m bred og 5 m lang og opfylder således bygningsreglementets (BR10) punkt 2.4.2, stk. 3 (vejledning hertil) for handicapparke-

ringspladser for almindelige personbiler. Belægningen er af asfalt. På asfalten er malet et handicappiktogram. Der er intet skilt ved parkeringspladsen, der angiver, at der er tale om en handicapparkeringsplads.

Handicapparkeringsplads på rasteplassen Antvorskov Nord.

Besøgsholdet anbefalede under inspektionen, at der blev opsat et skilt for enden af parkeringspladsen med angivelse af, at der er tale om en parkeringsplads reserveret til biler med handicapparkeringskort, således at handicapparkeringspladsen er lettere at få øje på og fortæller andre bilister, at pladsen er reserveret til biler med handicapparkeringskort, jf. færdselslovens § 92, stk. 3, jf. bekendtgørelse om vejafmærkning, §§ 22 og 23 (tavle E33 og E23).

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil i forbindelse med den løbende vedligeholdelse af kørebaneafmærkningerne sikre korrekt afmærkning ved handicap p-pladserne. Der vil ligeledes blive opsat egentlig skiltning ved de enkelte pladser efter Ombudsmandens anvisninger. Anden skiltning på rasteplasserne, der kan være vildledende for personer med handicap, vil løbende blive justeret.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Spiseplads

Foran toiletbygningen er der på et lille grønt areal en spiseplads med et bord/bænkesæt. Fra asfaltbelægningen foran toiletbygningen leder en sti af fliser hen til et spiseområde. Der er også flisebelægning under

bord/bænkesættet. Selve bord/bænkesættet er konstrueret således, at en kørestolsbruger kan sidde for enden af bordet i den ene side. Bordpladsens kant går på den ene side 14,5 cm ud, og på den anden side, hvor kørestolsbrugeren kan placere sig, går bordpladsen 33 cm ud. Selve bordet er 72 cm højt. Der er 1,5 m vendeplads bag den plads, der er beregnet til kørestolsbrugere. Fliserne omkring spisepladsen er lagt således, at det kun er muligt for en kørestolsbruger at sidde i den ene ende, da der ved den anden ende af bordet ikke er tilstrækkelig plads.

Bord/bænkesættet på rasteplassen Antvorskov Nord.

Besøgsholdet bemærkede under inspektionen, at denne type bord/bænkesæt er velegnet som spiseplads, da det sikrer en god tilgængelighed og tillige er anbefalet i Færdselsarealer for alle – håndbog i tilgængelighed, anlæg og planlægning, januar 2013, punkt 4.9.3.

Ved flisestien til spisepladsen er der placeret en skraldespand. Skraldespanden er placeret på en forhøjning (en flise) på et område omkredset af betonkantsten. Skraldespanden er placeret således, at den skal betjenes fra pladsen ved toiletbygningen og ikke fra stien ved spisepladsen. På grund af skraldespandens høje placering, kombineret med at den har et tungt låg, er det ikke muligt for en kørestolsbruger at benytte skraldespanden.

Skraldespand ved spiseplads på rasteplassen Antvorskov Nord.

Besøgsholdet anbefalede under inspektionen, at skraldespanden blev placeret mere tilgængeligt, og at Vejdirektoratet i øvrigt overvejede, om denne type skraldespand er velegnet til dette formål.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i anledning af min anbefaling, ligesom jeg bad om oplysning om, hvad Vejdirektoratet havde gjort sig af overvejelser om, hvilken type skraldespand der er mest velegnet.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil i forbindelse med den løbende udskiftning af udslidte skraldespande undersøge, om det er muligt at placere skraldespandene mere tilgængeligt, og løbende udskifte til en anden skraldespandstype i områder, hvor det er 'naturligt', at de handicappede færdes. Det undersøges, om der kan findes en skraldespandstype, der er lettere at anvende af handicappede.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Toiletforhold

Til venstre for toiletet er der en stor sort knap i samme højde som dørhåndtaget. Over knappen er et skilt med teksten: 'Døren lukker automatisk efter 10

sek. – The door closes automatically after 10 seconds.’ Væggen, hvorpå knappen er placeret, er ligeledes sort.

Indgang til handicap toilet, Antvorskov Nord.

Besøgsholdet bemærkede hertil, at Vejdirektoratet, når knappen skal udskiftes, bør overveje alternative farver, eksempelvis rød eller hvid, med henblik på at skabe større kontrast, så knappen ses bedre af svagtseende.

Når man trykker på den sorte knap, svinger døren automatisk op. Der er ingen markering på asfalten, der indikerer, hvor døren svinger.

Besøgsholdet anbefalede under inspektionen, at området på asfalten, hvor døren svinger op, bliver markeret, således at man ikke, når døren svinger op, risikerer at blive ramt.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

‘Vejdirektoratet vil snarest muligt sikre en bedre kontrast i forbindelse med dørtrykknappen, og der vil ligeledes snarest muligt blive etableret afmærkning på asfalten, der angiver, hvordan døren lukker op, efter Ombudsmandens anvisninger.’

| *Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.*

Døren til toilettet lukker automatisk. Det er dog nødvendigt at trække den manuelt til, førend den lukker helt, ved at benytte det lille knophåndtag, der er placeret på indersiden af døren, idet det ellers ikke er muligt at låse døren. Døren låses, ved at der trykkes på en hvid kontakt (almindelig kontakt som benyttet til tænd og sluk af lys etc.), der er placeret til højre for døren. På kon-

takten er anført teksten: åben – dørlås – låst. Der er ingen piktogrammer, der indikerer, hvad kontakten skal bruges til.

Indvendigt dørhåndtag og knap til aflåsning af handikaptoilet, Antvorskov Nord.

Besøgsholdet anbefalede, at teksten på kontakten blev skiftet ud med et piktogram med angivelse af eksempelvis en nøgle eller en hængelås, således at både personer, der ikke kan læse, og udenlandske gæster er klar over, hvad kontakten skal bruges til.

Desuden anbefalede besøgsholdet, at knophåndtaget blev udskiftet – eventuelt til et tilbagetrækningshåndtag, da knophåndtag ikke er hensigtsmæssige for bl.a. personer med nedsat kraft i hænderne. Håndtaget er desuden svært at benytte for en kørestolsbruger.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i anledning af mine anbefalinger.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil snarest udskifte kontakten og knophåndtaget efter Ombudsmandens anvisninger. Håndtaget udskiftes til et tilbagetrækningshåndtag.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Selve handikaptoiletet er rummeligt og udstyret med væghængt toilet med armstøtter, to toiletpapirholdere, en håndvask, en sæbedispenser, en sanitetskraldespand, en skraldespand, en håndtørrer og en kanyleboks.

Det er ikke muligt at betjene håndvasken fra toilettet, og bygningsreglementets krav, jf. BR10, punkt 3.4.1, stk. 5, er således ikke opfyldt. Håndvasken er 40 cm dyb, hvilket betyder, at det er svært for en kørestolsbruger, hvis køre-

stol er forsynet med fodstøtter, at komme ind under vasken med fodstøtter og ben. Sæbedispenseren er placeret i en højde af 1,22 m og er, i kombination med at den er placeret i hjørnet, svært tilgængelig for en kørestolsbruger.

Handicaptollet på rasteplassen Antvorskov Nord.

Toiletsædet måler 48 cm i højden og har armstøtter på hver side i en højde af 80 cm, hvilket opfylder bygningsreglementets krav, jf. BR10, punkt 3.4.1, stk. 5. Ved siden af toilettet er en fri afstand på 98 cm, og der er desuden en vendeplads på min. 1,5 m på toilettet, hvilket opfylder bygningsreglementets krav, jf. BR10, punkt 3.4.1, stk. 5.

Håndtørreeren, der benyttes, ved at man stikker hænderne ned i den oppefra, hvorefter varm luft tørrer hænderne, er placeret så højt, at en kørestolsbruger vanskeligt kan benytte den.

Håndtørrer på handcaptoiletet, Antvorskov Nord.

Besøgsholdet anbefalede under inspektionen, at Vejdirektoratet foretog en gennemgang af toiletet med henblik på at gøre toiletet mere tilgængeligt (eventuelt med inspiration fra SBI's vejledning om offentligt tilgængelige WC-rum), herunder særligt med fokus på håndvasken og placeringen heraf, hånd-sæbedispenseren og håndtørreeren.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil undersøge muligheden for justering efter Ombudsmandens anvisninger.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Rønninge Nord

Rastepladsen Rønninge Nord er beliggende ved E20-motorvejen (vestgående retning). På rastepladsen findes parkeringspladser, spisepladser, en toiletbygning og en midlertidig toiletbygning med almindelige toiletter opsat på grund af sommersæsonen. På rastepladsen findes desuden et oversigtskort over motorvejsnettet.

Materiale modtaget forud for tilsynsbesøget

Ombudsmanden modtog forud for besøget materiale om rastepladsen. Det fremgår heraf, at den (eller dele heraf) er renoveret inden for de seneste 4 år. Vejdirektoratet er ikke bekendt med dato for opførelse af bygningen. Der er efter det oplyste et handicaptoulet og en handicapparkeringsplads.

Rastepladsen Rønninge Nord.

Adgangsforhold

Der er skiltning på motorvejen til rastepladsen, hvoraf det fremgår, at rastepladsen har et handicaptoulet.

Der er niveaufri adgang fra kørebanen til fortovet, der leder hen til toiletbygningen. Foran toiletbygningen er der på en forhøjning placeret skraldespande. Der er ligeledes placeret skraldespande langs vejen. Disse er også placeret på en forhøjning. Skraldespandene, der har en højde på 1,10 m inklusive låg, er placeret et stykke inde på forhøjningen. Lågene er tunge med et træk på 1,5 kg. Skraldespandenes højde kombineret med det tunge låg gør, at skraldespandene ikke er tilgængelige for kørestolsbrugere. Desuden vil personer med nedsat kraft i arme og hænder ikke kunne benytte skraldespandene.

Besøgsholdet anbefalede under inspektionen, at Vejdirektoratet fandt en løsning, hvor skraldespandene – eller enkelte udvalgte skraldespande – blev gjort mere tilgængelige.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 – som også nævnt ovenfor – oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil i forbindelse med den løbende udskiftning af udslidte skraldespande undersøge, om det er muligt at placere skraldespandene mere tilgængeligt, og løbende udskifte til en anden skraldespandstype i områder, hvor det er 'naturligt', at de handicappede færdes. Det undersøges, om der kan findes en skraldespandstype, der er lettere at anvende af handicappede.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Skraldespande på rasteplassen Rønninge Nord.

Parkeringsforhold

Rasteplassens parkeringspladser findes foran toiletbygningen og de grønne arealer. Den hvide markering af parkeringspladserne på rasteplassen er meget slidt, hvilket også gør sig gældende for handicapparkeringspladsen. Desuden er piktogrammet næsten slidt væk, så det ikke er til at se. Piktogrammet er malet oven på markeringen til to parkeringsbåse i almindelig størrelse. Det var således ikke muligt for besøgsholdet at måle, hvor stor rasteplassens handicapparkeringsplads er. Der er desuden ikke opstillet et skilt ved parkeringspladsen, der markerer, at der er tale om en handicapparkeringsplads.

Mellem parkeringspladserne og fortovet, der leder hen til toiletbygningen, er der en kørebane for biler. På grund af den mangelfulde afmærkning er det ikke umiddelbart til at se, at der kører biler. Dette viste sig også på dagen for inspektionen ved, at flere biler holdt parkeret på det areal, der er beregnet til kørsel, og flere fodgængere gik på denne kørebane.

Handicapparkeringsplads Rønninge Nord.

Besøgsholdet anbefalede under inspektionen, at der blev lavet en klar markering af handicapparkeringspladsen, da denne med den nuværende manglende markering let kan overses af andre bilister. Desuden anbefalede besøgs holdet, at der blev opsat et skilt ved handicapparkeringspladsen med angivelse af, at parkeringspladsen er reserveret til biler med handicapparkeringsskilt.

I den foreløbige rapport bad jeg Vejdirektoratet om at oplyse, hvad der var sket i anledning af mine anbefalinger.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil snarest muligt genopstribе parkeringsarealet og ligeledes opsætte en egentlig handicap p-pladstavle.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Besøgsholdet opfordrede desuden Vejdirektoratet til at overveje, om den nuværende udformning af rasteplassens parkeringsareal er hensigtsmæssig i forhold til trafiksikkerheden, da det var besøgs holdets opfattelse, at den nuværende udformning skabte stor forvirring blandt trafikanterne – kørende som gående.

I den foreløbige rapport bad jeg direktoratet om at oplyse, hvilke overvejelser direktoratet havde gjort sig om parkeringsarealets udformning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil i forbindelse med planlægningen af nye rastepladser indarbejde Ombudsmandens anbefalinger, og Vejdirektoratet vil i forbindelse med en endnu ikke planlagt fremtidig omlægning af pladsen ved Rønninge Nord indarbejde Ombudsmandens anbefalinger.

Princippet med parkering og efterfølgende krydsning af kørespor, der anvendes af køretøjer, der er på vej ud af rastepladsen, er anvendt flere steder.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Spiseplads

Til højre for toiletbygningen er placeret et bord/bænkesæt. En flisesti leder ned til spisepladsen. Repræsentanter for Vejdirektoratet oplyste under inspektionen, at bord/bænkesættet stammer fra rastepladsens etablering i 1970'erne. Selve bordet er 70 cm højt, og endestykket af bordpladen måler 25 cm i begge ender. Fliserne omkring spisepladsen er lagt således, at der kun er vendeplads ved den ene ende af bordet. Desuden vil en kørestolsbruger kun kunne benytte bordet ved at sidde med siden til på grund af manglende benplads.

Spisepladser på rastepladsen Rønninge Nord.

Der er desuden placeret flere bord/bænkesæt i det grønne område bag toiletbygningen. Der er ingen stier til disse spisepladser, der er placeret på et ujævnt græsunderlag og derfor svært tilgængelige for en kørestolsbruger eller for personer, som er dårligt gående. Der er desuden placeret et enkelt bord/bænkesæt på et grønt areal på den modsatte side af parkeringspladsen. Dette bord/bænkesæt er ligeledes placeret på en ujævn græsbelægning, og for at komme derhen skal man op over en kantsten, hvilket gør det utilgængeligt for kørestolsbrugere.

Besøgsholdet bad under inspektionen Vejdirektoratet om at overveje at gøre bord/bænkesættene på de grønne arealer bag toiletbygningen tilgængelige for kørestolsbrugere og dårligt gående, eventuelt med en sti dertil.

Besøgsholdet opfordrede desuden Vejdirektoratet til, når bord/bænkesættene skal udskiftes, at erstatte dem med mere tilgængelige sæt (eksempelvis som benyttet på rasteplassen Antvorskov Nord og anbefalet i Færdselsarealer for alle – håndbog i tilgængelighed, anlæg og planlægning, januar 2013, punkt 4.9.3.)

I den foreløbige rapport bad jeg Vejdirektoratet om at oplyse, hvilke overvejelser direktoratet havde gjort sig i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 under direktoratets bemærkninger vedrørende Nørremark oplyst følgende, som – må jeg gå ud fra – rettelig vedrører Rønninge Nord:

'Vejdirektoratet vil ved først givne lejlighed udskifte frokostbordene til en handicapvenlig model. I første omgang frokostbordene, der ligger i naturlig nærhed af handicap p-pladsen og toilethuset. Belægningen vil blive retableret omkring disse borde og belægningen på adgangsstierne til disse borde vil blive retableret.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Toiletforhold

Foran indgangsdøren til handi-captoiletet er der en rist. Selve døren til handi-captoiletet er tung med et træk på mere end 10 kg. Når døren er åben, er der desuden en kant op på 7 cm for at komme ind på selve toilettet. Kanten på 7 cm består af først en kant på 4 cm, som er resultatet af, at den underliggende rist (foran indgangsdøren) er sunket. Desuden er der en metalkant på 3 cm ind til selve toilettet.

Indgangsparti på handi-captoiletet på rasteplassen Rønninge Nord.

Besøgsholdet bemærkede under inspektionen, at kombinationen af den meget tunge dør og den meget høje kant reelt betyder, at en kørestolsbruger ikke kan komme ind på toilettet på egen hånd. En person med nedsat kraft i arme og hænder vil heller ikke kunne åbne døren uden hjælp.

Besøgsholdet anbefalede derfor, at døren til toiletbygningen blev gjort lettere at åbne, og at niveauforskellen på 7 cm blev udlignet, således at toilettet bliver tilgængeligt.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Handicaptoliet består af et toilet med armstøtter, en affaldsspand, en holder til toiletpapiret, en håndvask, et spejl, en håndtørrer og et puslebord.

Det er ikke muligt at benytte håndvasken, når man sidder på toilettet. Der er desuden ikke tilstrækkelig vendeplads (minimum 1,5 m) på toilettet. Denne plads kunne dog findes, hvis det fastmonterede puslebord kunne slås op. Armaturet på vasken betjenes, ved at man trykker meget hårdt ned på en knap, hvilket ikke er muligt for personer med nedsat kraft i arme og hænder. Vandtrykket i hanen er meget kraftigt, og da besøgsholdet testede vandhanen, resulterede dette i, at vandet sprøjtede op.

Handicaptoliet, Rønninge Nord.

Besøgsholdet oplyste under inspektionen, at handicaptoliet generelt ikke lever op til kravene til et handicaptoliet. Uanset at Vejdirektoratet ikke er bekendt med dato for etablering eller reovering af selve handicaptoliet, anbefalede besøgsholdet under inspektionen, at Vejdirektoratet foretager en gennemgang af toilettet med henblik på – hvis det ikke skal reoveres i den nærmeste fremtid – at gøre toilettet mere tilgængeligt inden for de eksisterende fysiske rammer.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratets toiletbygninger på de ubemandede rastepladser er etableret gennem en længere årrække, og har derfor lidt forskellig indretning efter kravene på de konkrete tidspunkter.

Vejdirektoratet vil på baggrund af Ombudsmandens tilbagemelding foretage en inspektion af toiletbygningerne på de ubemandede rastepladser med henblik på løbende justeringer i forbindelse med planlagt vedligeholdelse af bygningerne. SBI's vejledning om offentligt tilgængelige WC-rum vil i muligt omfang blive anvendt i forbindelse med vedligeholdelsesarbejderne.

...

Vejdirektoratet vil snarest muligt sørge for retablering og dermed fjernelse af sætningen.

...

Spørgsmålet om vandtrykket vil blive justeret snarest muligt.

Vejdirektoratet vil ligeledes snarest muligt undersøge muligheden for at gøre døren lettere at åbne. Udskiftning af døren til f.eks. en elektrisk skydedør vil indgå i den løbende udskiftning af udslidte toiletdele.

| *Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.*

Vandsprøjt efter brug af håndvasken på handikaptoiletet, Rønninge Nord.

Nørremark

Rastepladsen Nørremark er beliggende ved E45-motorvejen (nordgående retning). På rastepladsen findes parkeringspladser, spisepladser, en toiletbygning og et oversigtskort over motorvejsnettet.

Materiale modtaget forud for tilsynsbesøget

Ombudsmanden modtog forud for besøget materiale om rastepladsen. Det fremgår heraf, at der er et handikaptoilet og to handicapparkeringspladser på rastepladsen. Vejdirektoratet er ikke bekendt med, hvornår toiletbygningen på rastepladsen er etableret, eller om der er foretaget eventuel renovering/ombygning.

Toiletbygning på rastepladsen Nørremark.

Adgangsforhold

På motorvejen er der skiltning til rastepladsen, og det fremgår af denne skiltning, at der findes et handikaptoilet på rastepladsen.

På afkørselsvejen fra motorvejen til rastepladsen er der placeret et skilt med angivelse af, at der er parkeringspladser, hvis man drejer til højre ned ad en mindre vej. Der er desuden parkering for personbiler, herunder handicapparkeringspladser, foran toiletbygningen og spisepladserne.

Parkeringskilte på rastepladsen Nørremark.

Besøgsholdet bemærkede under inspektionen, at parkeringsskiltet, der leder bilerne ned til en parkeringsplads et stykke væk fra selve rastepladsen, kan foranledige trafikanter, herunder trafikanter med behov for handicapparkeringsplads, til at tro, at der ikke findes parkeringspladser i umiddelbar nærhed af handicaptolietet.

Besøgsholdet bad derfor Vejdirektoratet om at overveje skiltningen på rastepladsen.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvilke overvejelser direktoratet havde gjort sig i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil efter Ombudsmandens anbefaling fjerne den vildledende skiltning snarest muligt.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Parkeringsforhold

Rastepladsens parkeringspladser findes foran toiletbygningen og de grønne arealer. Der er to handicapparkeringspladser. Handicapparkeringspladserne er placeret umiddelbart foran toiletbygningen parallelt med fortovet. Hver plads måler 3 x 4,6 m og opfylder dermed ikke bygningsreglementets vejledning om målet for handicapparkeringspladser for almindelige biler, der er 3,5 x 5 m, jf. bygningsreglementets (BR10) punkt 2.4.2, stk. 3 (vejledning hertil). Der er malet tydelige handicappiktogrammer på asfalten på begge pladser. Der er imidlertid ikke opsat skilte med angivelse af, at der er tale om handicapparkeringspladser, foran pladserne.

Besøgsholdet bemærkede indledningsvist, at afmærkningen ser ud til at være af nyere dato, og opfordrede Vejdirektoratet til at sikre, at fremtidige handicapparkeringspladser opfylder kravene i bygningsreglementet (BR10) om mål på min. 3,5 x 5 m.

Besøgsholdet anbefalede under inspektionen, at der blev opsat skilte med angivelse af, at der er tale om handicapparkeringspladser, foran de to handicapparkeringspladser for også at sikre, at andre trafikanter er opmærksomme på ikke at benytte disse parkeringspladser.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Handicapparkeringspladserne er placeret parallelt med kantstenen i forlængelse af hinanden. Bag den bagerst placerede parkeringsplads er et umarkeret område.

Umarkeret areal bag handicapparkeringspladserne på rasteplassen Nørremark.

Der er en rampe foran den første af handicapparkeringspladserne. Rampen har en hældning på 19-19,5 pct.

Besøgsholdet gjorde opmærksom på, at man ved udstigning af sin handicapbil – med ud- og indstigning i kørestol bagerst i bilen – på den bagerste plads er henvist til at køre ude på kørebanen for at komme hen til rampen, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. Desuden kan man risikere, at der parkerer biler bag den bagerste plads, hvilket også betyder, at en kørestolsbruger med en handicapbil med indstigning bagtil ikke kan komme ind i sin bil på grund af pladsmangel.

Besøgsholdet anbefalede, at det umarkerede område bag den bagerste handicapparkeringsplads blev markeret (skraveret) for at undgå, at andre bilister parkerer der. Desuden gjorde besøgsholdet opmærksom på, at rampen fra vej til fortov er meget stejl og direkte farlig for en kørestolsbruger at benytte, hvorfor Vejdirektoratet bør etablere en mere hensigtsmæssig rampe. Endelig anbefalede besøgsholdet, at der blev etableret en løsning, således at en kørestolsbruger, der holder på den bagerste plads, ikke er henvist til at benytte kørebanen for at komme op på fortovet.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil ved først givne lejlighed justere afmærkningen på kørebanen til to selvstændige handicap p-pladser i korrekt størrelse og opsætte

egentlige handicap p-pladstavler. I forbindelse med stribeetableringen vil der blive etableret en spærreflade for at undgå uønsket anden parkering.

Der vil i forbindelse med de to handicap p-pladser blive etableret korrekte ramper til fortovsarealet fra begge pladser.'

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.

Handicapparkering på rasteplassen Nørremark

Spiseplads

På rasteplassen findes to spisepladser langs fortovet. Desuden er der yderligere tre spisepladser bag toiletbygningen. Der er opsat samme type bord/bænkesæt på alle spisepladser.

Bord/bænkesættet er 88 cm i højden, og bordpladen rækker 20 cm ud i hver ende. Sædet er placeret i en højde af 57 cm. Bord/bænkesættet er meget højt, hvilket betyder, at en kørestolsbruger kommer til at sidde ved et uforholdsmæssigt højt bord (se eventuelt fotografi på næste side).

Spiseplads på rastepladsen Nørremark.

Spisepladserne langs fortovet har et underlag af forholdsvis nyanlagte fliser, og der er plads i den ene ende til, at der kan være en kørestol, og at denne efterfølgende kan vende.

Spisepladserne bag toiletbygningen er ligeledes placeret på fliser. Disse er dog ujævne. Til to af spisepladserne bag toiletbygningen leder der stier ned fra toiletbygningen. Fliserne på disse stier er meget ujævne. Den sidste spiseplads er placeret på et afgrænset fliseunderlag på en græsplæne.

Besøgsholdet opfordrede repræsentanterne for Vejdirektoratet til at vælge bord/bænkesæt, der er mere tilgængelige, når de eksisterende skal udskiftes.

Højt bord/bænkesæt og sti til spiseplads, Nørremark.

Toiletforhold

Der er niveaufri adgang fra fortovet til handicaptollet. Døren til handicaptollet er tung med et træk på mere end 10 kg. Desuden lukker døren ikke i af sig selv, hvilket gør det nødvendigt, at man trækker hårdt i den med et træk på mellem 8 og 9 kg. Belægningen uden for bygningen er fliser, og der er en kant på 1 cm ind til selve toilettet. Håndtaget til døren er placeret i 1,05-1,10 m's højde.

Handicaptollet består af et toilet, en vask, et spejl, en sæbedispenser, en håndtør, to holdere til toiletpapir, en skraldespand, en kanylespand og et puslebord.

Toilettet er 46 cm højt, og trykket til skyllet er placeret bag toilettet i en højde af 1,17 m. Der er ikke håndstøtter på toilettet.

Det er desuden ikke muligt at benytte vasken, når man sidder på toilettet, idet afstanden er 99 cm. Håndvasken er placeret i en højde af 79 cm og er 45 cm dyb. Spejlet er placeret i en højde af 1,42 m. Armaturet på vasken kræver, at man trykker hårdt på knappen.

Der er ikke reserveret plads (min. 90 cm) ved siden af toilettet, således at en kørestolsbruger kan placere sin kørestol ved siden af toilettet for derefter at løfte sig selv over på toilettet.

Sæbedispenseren er placeret i en højde af 1 m, og papirdispenseren er placeret i en højde af 1,04 m. Der er desuden ikke vendeplads til, at en kørestol kan vende inde på toilettet.

Handicaptollet, Nørremark

Besøgsholdet bemærkede under inspektionen, at handikaptoiletet måtte anses som uegnet som handikaptoilet, men at besøgsholdet var bekendt med, at toiletet højst sandsynligt var etableret samtidig med toiletbygningen i 1970'erne. Besøgsholdet anbefalede, at døren blev gjort lettere at åbne og lukke, samt at der blev opsat armstøtter ved toiletet, og at Vejdirektoratet overvejede at udskifte puslebordet med et bord, der kan klappes op, for at skabe mere plads til at manøvrere rundt for en kørestolsbruger. Endelig anbefalede besøgsholdet, at spejlet over vasken blev rykket ned i en højde mellem 0,9 og 1,9 m som anbefalet af SBI, således at det kan benyttes af både siddende og stående personer.

I den foreløbige rapport bad jeg om oplysning om, hvad der var sket i den anledning.

Vejdirektoratet har i brev af 9. oktober 2014 oplyst følgende:

'Vejdirektoratet vil snarest muligt undersøge muligheden for at gøre døren lettere at åbne. Udskiftning af døren til f.eks. en elektrisk skydedør vil indgå i den løbende udskiftning af udslidte toilet-døre. Toiletrummet vil blive vurderet efter Ombudsmandens anbefalinger med henblik på at sikre bedst mulig manøvreplads, og der vil i denne sammenhæng blive opsat armstøtter.

...

Vejdirektoratet vil snarest muligt justere spejlplaceringen efter Ombudsmandens anbefalinger.'

| *Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere i den anledning.*

Vejdirektoratets afsluttende bemærkninger

I brev af 9. oktober 2014 har Vejdirektoratet afsluttende bemærket følgende:

'De gennemførte besigtigelser omfattede tre ubemandede pladser. Vejdirektoratet vil på den givne foranledning gennemføre besigtigelser på de øvrige pladser efter Ombudsmandens anbefalinger. Mindre justeringer vil blive gennemført snarest muligt, hvorimod større ændringer vil blive gennemført i forbindelse med udskiftninger af udslidt udstyr eller i forbindelse med planlagte anlægstekniske ændringer.'

| *Jeg har noteret mig det oplyste.*

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om inspektionen den 12. juni 2014 af handicap-tilgængeligheden på de tre rastepladser som afsluttet.

Underretning

Denne rapport vil, ud over Vejdirektoratet, blive sendt til Transportministeriet, Det Centrale Handicapråd, Institut for Menneskerettigheder, Energistyrelsen samt Statens Byggeforskningsinstitut.”